bibliograafia); A. Kallas, Tähdenlento (1915, eesti k. »Tähelend«, ilm. 1918); Koidula ja Kreutzwaldi kirjavahetus I—II (1910—11); Koidula ja Almbergi kirjavahetus (1925); G. Suits'i eessõna »Kogutud luuletustele« (1925). *A. A.*

KONIK, Konstantin, arstiteadlane, ülikooli- ja poliitikategelane, sünd. 19. XII 1873 Tartus, õppis Tartus arstiteadust 1893—99, töötas siis Lõuna-Venemaal arstina, õiendas 1900. a. Tartus maakonna-arsti eksami, oli 1900—04 assistendiks Odessas Evangeeliumi haigemaja haava-osakonnas, õiendas 1903. a. Odessa ülikooli juures arstiteaduse doktori eksamid, võttis 1904—05 Vene-Jaapani sõjast osa Odessa Punase Risti osakonna ordinaatorina; pärast sõja lõppu jätkas K. töötamist 1905—08 Tartu ülikooli haavakliiniku assistendina prof. W. Zoege v. Manteuffeli juhatusel, omandas 1908. a. lõpul *dr. med.* astme Tartu ülikoolis väitekirja põhjal: »О резекціи шейнаго симпатическаго нерва при Базедовой болѣзни«. Selle järel asus K. Tallinna tegeliku arstina ja eriarstina kirurgia alal, juhatas 1909—12 Eesti arstide haigemaja ning töötas 1913—18 vanema arstina Vene-Balti laevatehases, olles ühtlasi 1915—17 Tallinna linna tervishoiu büroo juhataja. Maapäeva kokkuastumisel valiti K. maavalitsuse liikmeks ja ühtlasi tervishoiu osakonna juhatajaks. 1918—20 organiseeris ja juhatas K. Tervishoiu Peavalitsust, kus neil aa. välja töötati ja seaduseandlikus korras maksma pandi rida tervishoiu põhimäärusi: nakkushaiguste registreerimise, kaitserõugete panemise, arstide, ämmaemandate kutsetegevuse, suguhaiguste registreerimise jne. kohta. Selle kõrval korraldas K. tegelikult võitlust idafrondil puhkenud taudide, eriti vene Loodearmee kokkuvarisemisel katastroofiliseks paisunud plekilise soetõve vastu. 1920. a. algusest peale teotseb K. professorina Tartu ülikooli arstiteaduskonna haavakliiniku õppetoolil mainitud kliiniku juhatajana ning Vabariigi Valitsuse nimetusel arstiteaduskonna dekaanina, mis kohale Ülikooli seaduse maksmahakkamise järel a. 1925 teaduskonna poolt edasi valiti. Professorina korraldas K. laiaulatuslikult õppe-, uurimis- ja ravimisala oma juhatuse all seisvas kliinikus, uuendas kliinilist sisseseadet, eriti ka valgusteraapia alal. Arstiteaduskonnas on K.-u algatusel maksma pandud uus eksamite kord arstlikkudel riigieksamitel ja doktorandide eksamitel, uued õppekavad arstiteadlastele ja rohuteadlastele jne. Peale oma doktori-väitekirja on K. avaldanud teaduslikke töid oma erialalt — hirurgiast — ajakirjades »Хирургія«, »Русскій Врачъ«, »*Acta Chirurgica Scandinavica*«, »Eesti Arst«, »Tervis«; 1913—16 oli K. 1912. a. tema kaastegevusel elluastunud Põhja-Balti Arstide Seltsi poolt ülalpeetava arstiteadusliku ajakirja »Tervis« toimetaja. Sell ekõrval on K.-u sulest ilmunud hulk populaar-teaduslikke kirjutisi ajalehtedes ja teistes perioodilistes väljaannetes. Arstiameti kõrval võttis K. Tallinnas elades kohalikkude Eesti seltside tegevusest osa, samuti politilisest elust maavalitsuse liikmena ning Eesti Asutava Kogu liikmena 1919. a., kuuludes tööerakonna juhtivate jõudude hulka. — Eriliselt on mainitav, et K. oli K. Pätsi ja Jüri Vilmsi kõrval kolmandaks liikmeks Päästekomitees, mille Maapäeva vanematekogu 1918. a. alul, kui enamlise režiimi tõttu Maapäeva vanematekogu tegevus võimatuks muutus, saksa sõjavägede Eestisse tungimisega aga otsustavate sammude astumine Eesti iseseisvuse huvides hädatarviliseks sai, oma tegevuse jätkajaks valis, temale kõrgemat võimu Eestis üle andes. Päästekomitee otsustas Eestit iseseisvaks vabariigiks kuulutada, sai aga avalikku kuulutamist, ühes manifesti avaldamisega kogu rahvale, teostada alles 24. II, pärast seda, kui Tallinnas selleks organiseeritud sõjaväeliste ja kodanlikkude jõudude abil enamlaste võim oli murtud, kuna katsed iseseisvust varemini välja kuulutada Haapsalus ning Tartus enamlaste vastuseisu tõttu ebaõnnestusid. Kui Saksa sõjaväeosad juba Pääskülani olid jõudnud, teatas Päästekomitee neile Eesti iseseisva vabariigi väljakuulutamisest ning soovitas mitte kohe Tallinna tungida, kus veel tulevahetus enamlastega edasi kestis. Järgmise päeva — 25. II 1918 — hommikul peeti Päästekomitee korraldusel Tallinna kirikutes tänujumalateenistust ühes manifesti ettelugemisega; sama päeva hommikul avaldas Päästekomitee Ajutise Valitsuse koosseisu ja korraldas raekoja platsil piduliku kaitseorganisatsioonide ja tuletõrje paraadi. Juba paraadi ajal ilmusid linna Saksa okupatsiooniväe eelsalgad.

Isikl. j. m. saadud andmed. *T.*

KOORT, Jaan, kujur ja maalikunstnik, sünd. 7. XI 1883 Tartumaal Sootaguse vallas Pupasvere külas taluomaniku pojana, õppis ühe talve külakoolis, 5 a. Tartu linnakoolis ja 1 a. Treffneri gümnaasiumis, lõpetades viimases 5-nda kl. Astus 1902. a. Stieglitzi kunstikooli Peterburis, kus õppis modelleerimist prof. Cižovi juhatusel kuni 1904. a. lõpuni, mil sealt politilistel põhjustel oli sunnitud lahkuma. Sõitis selle järel Tornio, Stokholmi ja Stettiini kaudu Pariisi ning astus seal 1905. a. sügisel *Ecole des Beaux-Arts*'i, kus õppis prof. A. Mercié juhatusel modelleerimist ja raidumist, ühtlasi Louvre'is süstemaatiliselt uurides Egiptuse arhailist, Kreeka ja renessanssi skulptuuri. 1908. a. kevadel lahkus K. *Ecole des Beaux-Arts*'ist ning õppis